

Хараа булаахуй

Жижиг, дунд үйлдвэрлэлд
зориулсан бүтээгдэхүүний загварын
танилцуулга

Удиртгал

Энэхүү гарын авлагад бүтээгдэхүүний загвар нь зах зээл дээрх бараа бүтээгдэхүүний амжилтыг тодорхойлогч гол хүчин зүйл болох талаар голчлон өгүүллээ.

"Хараа булаахуй" нэртэй энэ хэвлэл нь Дэлхийн Оюуны Өмчийн Байгууллагаас(ДООБ) Жижиг Дунд Үйлдвэрлэл (ЖДҮ) эрхлэгчдэд зориулж гаргасан Бүтээгдэхүүний Загварын танилцуулга ба үндэсний нөхцөлд тохируулан хийсэн хувилбар юм. ДООБ-с олгосон зөвшөөрөл, заавар зөвлөмж болон туслалцаа дэмжлэг, Японы Патентийн Газрын санхүүгийн хамтын ажиллагаанд тулгуурлан энэ танилцуулга дахин боловсруулагдаж, бэлтгэгдлээ. ДООБ-ын энэ хэвлэлийн эх хувийг ДООБ-ын ЖДҮ-ийн хэлтсийн (www.wipo.int/sme/)-гэсэн вэбсайтаас PDF хэлбэрээр (Англи, Франц, Испани, Араб, Хятад мөн Орос хэлээр) авч үзэж болно. Энэхүү вэбсайтад жижиг дунд үйлдвэрлэл эрхлэгчдийн сонирхлыг татахуйц оюуны өмчийн асуудлаархи бусад ашигтай мэдээллүүд багтсан болно. Оюуны өмчийн хууль тогтоомжинд зааснаар бүтээгдэхүүний загвар нь аливаа бүтээгдэхүүний гоо сайхны болоод гадаад төрх, харагдах байдалд хамааралтай. Энэ нь хэрэглэгчдийн анхаарлыг татахуйц бүтээгдэхүүнийг хэрхэн хийх, мөн харахад анхаарал татахуйц байх нь хэрэглэгч аль нэг бүтээгдэхүүнийг нөгөөгөөс илүүд үзэж шийдвэр гаргахад нөлөөлөх үндсэн асуудлуудын нэг болдог байна. Бүтээгдэхүүний загвар нь компаниудад өөрсдийнх нь бүтээгдэхүүнийг өрсөлдөгчийнхөөс нь ялгаатай байлгах болоод бүтээгдэхүүнийхээ брэндийн нэр хүндийг сайжруулахад тусалдаг. Энэ нь бүтээгдэхүүний загварын зөв хамгаалалт хичнээн чухал болохыг баталж байна.

Энэ гарын авлага нь Монголын Жижиг Дунд Үйлдвэрлэл эрхлэгчдэд (ЖДҮ) зориулж бүтээгдэхүүний загварын эрхийн хамгаалалтын талаар танилцуулах зорилготой бөгөөд асуулт, хариулт, жишээ болон эрхийн хамгаалалт хийгдсэн бүтээгдэхүүний загварын зургуудаас бүрдэнэ.

Монгол Улсын Оюуны Өмчийн Газрын Дарга Н.ЧИНБАТ,

Агуулга

1.	Бүтээгдэхүүний загвар	3
2.	Бүтээгдэхүүний загварыг хамгаалах нь	6
3.	Бүтээгдэхүүний загварыг гадаадад хамгаалах нь	15
4.	Бүтээгдэхүүний загвараа алдахаас сэргийлэх нь	17
5.	Бүтээгдэхүүний загварыг хамгаалах бусад эрх зүйн баримт бичгүүд	21

1. Бүтээгдэхүүний загвар:

Бүтээгдэхүүний загвар гэж юу вэ?

Монгол улсын Патентийн тухай хуульд, "Бүтээгдэхүүний загвар" гэж үйлдвэрлэлийн аргаар хийх боломжтой бүтээгдэхүүний хэлбэр, хийцэд хамаарах өвөрмөц, цоо шинэ шийдлийг ойлгоно хэмээн тодорхойлсон байдаг.

Өдөр тутмын ярианд, бүтээгдэхүүний загварыг ихэвчлэн бүтээгдэхүүний гаднах хэлбэр болоод үүрэг зориулалттай нь холбож ойлгодог. Түшлэгтэй сандал "сайхан загвар"-тай гэж хэлэх явцдаа энэ нь суухад биед тохиромжтой ба хараад таалж байгаагаа илэрхийлж байдаг. Бизнес бүтээгдэхүүнийг загварчлах гэдгийг үндсэндээ бүтээгдэхүүний борлуулалт, үйлдвэрлэлийн зардал мөн хялбар зөөж тээвэрлэх, хадгалах, засварлах болоод тараан байрлуулах зэргийг харгалзан тухайн бүтээгдэхүүний үүрэг зориулалт болоод гоо сайхны онцлог шинжүүдэд нь боловсруулалт хийх явдал хэмээн ойлгоно.

Оюуны өмчийн хууль тогтоомжийн агуулгаар бол, бүтээгдэхүүний загвар нь зөвхөн эдлэл хэрэгслийн хээ чимэглэл болоод гоо сайхан харагдах байдалтай хамааралтай байдаг. Өөрөөр хэлбэл, энэ нь зөвхөн түшлэгтэй сандлын гаднах харагдах байдалд хамаатай байна. Хэдийгээр эдлэл хэрэгслийн загвар нь техникийн эсвэл үүрэг зориулалтын онцлог шинж агуулсан байж болох боловч, оюуны өмчийн хууль тогтоомжид

тодорхойлсноор, бүтээгдэхүүний загвар нь зөвхөн төгс хийгдсэн бүтээгдэхүүний гоо сайхны шинж байдалтай хамааралтай байх ба бүтээгдэхүүний ямар нэг техникийн эсвэл үүрэг зориулалтын онцлог тал нь салангид тусдаа байх юм.

Бүтээгдэхүүний загварт үйлдвэрлэлийн маш өргөн хүрээний бүтээгдэхүүнүүд хамаардаг; хувцас болон гар урлалын бүтээгдэхүүн, техникийн болон эмнэлгийн тоног төхөөрөмжүүдээс цаг хүртэл, үнэт чулуу, ба бусад өндөр үнэтэй чамин тансаг зүйлс; гэр ахуйн эдлэл хэрэгслээс тоглоом, тавилга ба цахилгаан хэрэгслээс эхлээд автомашин болон барилга байгууламжийн бүрдэл хэсэг хүртэл; нэхмэл бүтээгдэхүүнээс спортын тоног төхөөрөмж хүртэл багтана. Бүтээгдэхүүний загварт мөн сав, баглаа боодол болон бүтээгдэхүүний "гадна-төрх" чухал хамааралтай юм.

Ерөнхийдөө, бүтээгдэхүүний загварыг:

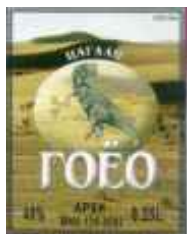
- гурван хэмжээст дүрслэлтэй, үүнд бүтээгдэхүүний **хэлбэр**,
- хоёр хэмжээст дүрслэлтэй , үүнд **чимэглэл, хээ угалз, зураас** болон өнгө,
- эдгээрээс нэг болон хэд хэдэн дүрслэл хосолсон гэж ангилдаг.

Гурван хэмжээт дүрслэлтэй
бүтээгдэхүүний загварын жишээ:

Зөвшөөрсөн: "Ellis Advertising" ББН, Лонх

Хоёр хэмжээт дүрслэлтэй
бүтээгдэхүүний загварын жишээ:

Зөвшөөрсөн: "Цагаан Гоёо" ХХК, Шошго

Зөвшөөрсөн: "Эн трэйд" ХХК, Шошго

Бүтээгдэхүүний Загвар зохион бүтээлт Бизнес

Үйлдвэрлэл эрхлэгчид нэлээд хэмжээний цаг хугацаа болон судалгаа шинжилгээг өөрсдийн бүтээгдэхүүний дизайн, харагдах байдлыг сайжруулахад байнга зарцуулдаг байна. Шинэ, өвөрмөц загварууд дараах зорилгоор байнга зохион бүтээгддэг байна:

1. Зах зээлийн тодорхой хэсэгт зориулагдсан бүтээгдэхүүнүүд:

Зарим бүтээгдэхүүний загварт жижиг өөрчлөлт оруулахдаа (жишээ нь: цаг) өөр өөр насныхан, өөр өөр соёлтой эсвэл үзэл санаатай хэсэг бүлэг хүмүүст зориулж тэдэнд тохируулж хийж болно. Хэдийгээр цагны ажиллах зарчим, үүрэг зориулалт ижил боловч, хүүхдүүд болоод насанд хүрэгчид цагны дизайнд маш өөр өөр сонголтоор ханддаг байна.

2. Зах зээлийн шинэ орон зай бий болгох:

зах зээлийн өрсөлдөөнд, компаниуд өөрсдийн өрсөлдөгчөөсөө ялгарах шинж чанар бүхий шинэлэг бүтээгдэхүүний загвар бий болгон түүнийгээ танилцуулж чадсанаараа хэрэглэх хүрээний зах зээлийг бий болгодог. Энэ нь энгийн хэрэглээний эд зүйл болох цоож, гутал, хайчнаас эхлээд үнэтэй эд зүйл болох үнэт чулуу, компьютер болон автомашин байж болно.

3. **Брэндээ бэхжүүлэх:** Шинэлэг загвар нь компанийн брэндийн ялгарах шинжийг нэмэгдүүлэх, ялгагдах барааны тэмдэгтэй байнга холбоотой

байдаг. Маш олон компаниуд бүтээгдэхүүнийхээ загварт онцгой анхаарал хандуулснаар өөрсдийн брэндийн нэр хүндээ амжилттай бий болгоод зогсохгүй дахин шинээр тодорхойлсон байдаг.

Бүтээгдэхүүний загварыг яагаад хамгаалдаг вэ?

Бүтээгдэхүүний загвар бол бүтээгдэхүүний үнэ цэнийг нэмэгдүүлдэг. Энэ нь бүтээгдэхүүн хэрэглэгчдийн **анхаарлыг татаж**, түүнчлэн тэднийг **өөртөө татахуйц** болгодог ба худалдааны ховорхон үзүүлэлтийг ч үзүүлдэг байна. Иймээс үнэ цэнэтэй загвараа хамгаалах нь аль ч загвар зохион бүтээгч эсвэл үйлдвэрлэл эрхлэгчийн бизнесийн хэтийн төлөвлөгөөний чухал бүрэлдэхүүн хэсэг болдог байна.

Оюуны өмчийн газарт бүртгүүлж бүтээгдэхүүний загвараа хамгаалуулснаар, эрх эзэмшигч таны **зөвшөөрөлгүйгээр өөр бусад этгээд хуулбарлах эсвэл дууриалгахаас сэргийлэх онцгой эрхийг** олж авна. Энэ нь бизнесийн өрсөлдөх чадвар болон бизнесийн мэдрэмжийг нэмэгдүүлдэг байна. Цаашлаад дараах нэг буюу хэд хэдэн аргуудаар нэмэлт орлого байнга олж авдаг:

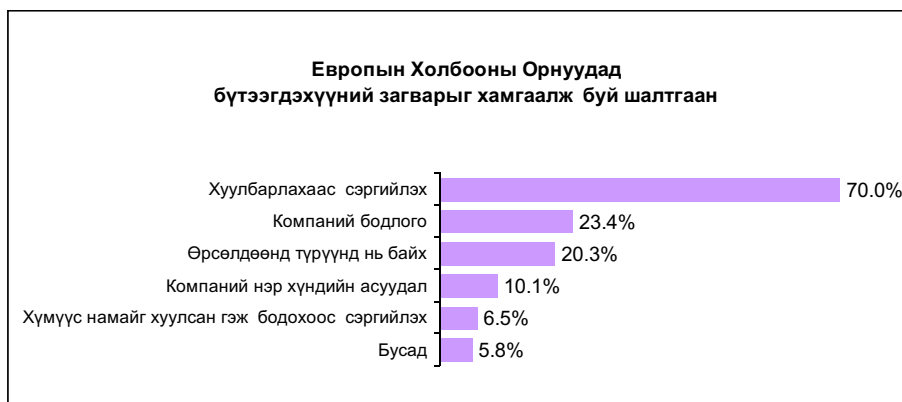
Зөвшөөрсөн: Д.Болдбаатар, Түрийвч

- Бүтээгдэхүүний загвараа бүртгүүлснээр та өрсөлдөгч этгээд таны загварыг хуулах болон дууриалгахаас сэргийлж чадна. Үүний үндсэн дээр таны өрсөлдөөний байр суурь бэхжинэ.
- Үнэ цэнэ бүхий бүтээгдэхүүний загвараа бүртгүүлэх явдал нь тухайн бүтээгдэхүүнийг зохион бүтээхэд болоод зах зээлд гаргахад зориулж оруулсан **хөрөнгө оруулалтаасаа боломжийн ашиг олж авах** бололцоотой болгоод зогсохгүй цаашид ашгийг нэмэгдүүлэхэд ихээхэн ач тустай.
- Бүтээгдэхүүний загвар нь тухайн бүтээгдэхүүнийг болоод компаний худалдааны ашгийг нэмэгдүүлэх **бизнесийн хөрөнгө** болдог. Дизайныг чухалчлах явдал нь компаний ашиг орлогыг улам ихэсгэдэг байна.
- Эрх нь хамгаалагдсан бүтээгдэхүүний загварыг төлбөртэйгээр бусдад ашиглуулахаар **лицензийн гэрээ** хийж(эсвэл худалдаж) болно.

Лицензийн гэрээ хийснээр, та өөрөө хэрэглэх ашиглах боломжгүй байсан ч зах зээлд нэвтрэн орж чадах юм.

- Бүтээгдэхүүний загварын бүртгэл нь **шударга өрсөлдөөн** болоод тааламжтай худалдааны хэрэглээ,

практикт уриалан дууддаг. Энэ нь эргээд гоо сайхны хувьд анхаарал татаж чадахуйц олон төрлийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх санааг төрүүлдэг байна.

Эх сурвалж: ОНИМ, Дотоодын Зах Зээлийг Зохицуулах Байгууллага, Европын Холбооны Орнуудын түвшинд Бүтээгдэхүүний Загварын бүртгэлийн талаарх хэтийн төлөвийн судалгаа (2002)

Загварын гадаад төрх

Хэдийгээр ширээний үүрэг зориулалт нь нэг бүтээгдэхүүнээс нөгөө бүтээгдэхүүнд тодорхойлогдох үндсэн ялгаа байдаггүй ч, түүний харагдах байдал нь зах зээл дээрхи амжилтыг тодорхойлогч гол зүйлийн нэг болж байдаг байна. Иймээс олон оронд гэр ахуйн зориулалттай бүтээгдэхүүн болох ширээний загвар нэлээд олон тоотой бүртгэгдсэн байдаг.

Зөвшөөрсөн: Ө.Жүгдэр, Ширээ

2. Бүтээгдэхүүний загвараа хамгаалах нь

Бүтээгдэхүүний загварын эрхийн хамгаалалтыг хэрхэн хийлгэх вэ?

Монгол улсад, **бүтээгдэхүүний загварыг Патентийн тухай хуулиар** хамгаалж бүртгэх ёстой байдаг.

Бүтээгдэхүүний загвараа бүртгүүлэхийн тулд та эрхийн хамгаалалт хийлгэхийг хүссэн өргөдлийг **Монгол Улсын Оюуны Өмчийн Газарт** гаргах ёстой.

(Хавсралт 1-т Оюуны Өмчийн Байгууллагуудын веб сайтын /хуудасны/ жагсаалт бий) Гадаадад бүртгүүлэх талаар зөвлөмжийн 3-р хэсгээс харна уу.

Энэ зөвлөмжид үндсэндээ бүртгэгдсэн бүтээгдэхүүний загварын талаар голчлон тайлбарлана. Энэ нь бүтээгдэхүүний загварын бүртгэл маш их ач холбогдолтой болохыг гэрчилж байгаа юм. Бүтээгдэхүүний загварыг хамгаалах хэд хэдэн арга замууд байдаг байна:

- Бүтээгдэхүүний загварын төрлөөс хамааран, бүтээгдэхүүний загварыг хамгаалах аргын нэг нь **зохиогчийн эрхийн хууль** байдаг байна. Зохиогчийн эрх нь үндсэндээ утга зохиол, уран сайхны бүтээлийг хамгаалах онцгой эрхэд хамаардаг. Зарим бүтээгдэхүүний загварыг урлагийн бүтээл эсвэл хавсрага

урлагийн бүтээл маягаар авч үздэг бөгөөд Жижиг Дунд Үйлдвэрлэл эрхлэгчид зохиогчийн эрхийн хамгаалалтыг илүү гэж үзээд хамгаалалт хийлгэх тал байдаг.

- Хэрэв бүтээгдэхүүний загварын үүргийг зах зээл дээр барааны тэмдгийнхтэй адил гэж үзсэн бол, энэ нь **гурван хэмжээст эзлэхүүнт тэмдгээр** бүртгэгдэж болно. Энэ нь аль нэг ялгарах онцгой шинжтэй хийгдсэн бүтээгдэхүүний хэлбэр эсвэл түүний сав баглаа боодолд хамаарч байж болно.
- Өрсөлдөгч этгээдийг дууриалгахаас сэргийлж компанийн бүтээгдэхүүний загварыг зарим оронд **шударга бус өрсөлдөөнийг** хориглох хуулиар хамгаалж болдог байна.

Та өөрийн бүтээгдэхүүний загвараа зохиогчийн эрхээр, барааны тэмдгээр мөн түүнчлэн шударга бус өрсөлдөөнийг хориглох хуулиар хамгаалах талаар илүү нарийвчилж Зөвлөмжийн 5-р Хэсгээс олж үзээрэй.

Бүтээгдэхүүний загварын эрхийн хамгаалалтаар ямар эрхүүд олгогдох вэ?

Бүтээгдэхүүний загварын патент эзэмшигч бүтээгдэхүүний загвараа бүртгэлээр хамгаалуулснаар, гуравдагч этгээд тэрхүү бүтээлийг **зөвшөөрөлгүйгээр хуулбарлах эсвэл дууриалган хийхээс сэргийлэх эрхийг** олж авдаг байна.

Үүнд тухайн бүтээгдэхүүний загварыг агуулсан эсвэл түүнд хамаарах аливаа бүтээгдэхүүнийг бусад этгээд үйлдвэрлэх, зах зээлд гаргах, импортлох, экспортлох болон худалдаалахыг таслан зогсоох эрхийг мөн хамааруулна. Оюуны өмчийн хууль тогтоомж болон практик хэрэглээ нь бүртгэгдсэн бүтээгдэхүүний загварын хамгаалалтын бодит цар хүрээг тодорхойлдог.

Онцгой эрх

Танай компани шинэлэг дизайн бүхий гүц зохион бүтээж түүнийгээ Монгол Улсын Оюуны Өмчийн Газарт бүртгүүлж, гүцний гаднах дизайн бүхий бүтээгдэхүүний загвараа өмчлөх онцгой эрхийг олж авсан гэж бодъё. Энэ нь юу гэсэн утгатай вэ гэвэл, хэрвээ таны загвартай төстэй эсвэл бүр адилхан загвар бүхий гүцийг таны өрсөлдөгч тал хийж, худалдаалж түүнчлэн гадаадаас оруулж ирж буйг илрүүлсэн бол, та өрсөлдөгч талд таны бүтээгдэхүүний загварыг ашиглахаас сэргийлэх болон бүтээгдэхүүний загварыг зөвшөөрөлгүйгээр хэрэглэснээс таны бизнест учирсан хор хохирлыг нөхөн төлүүлэх боломжтой болно.

Тэгэхлээр, өрсөлдөгч тал өрсөлдөх бүтээгдэхүүнээ хийсээр буйг та зогсоож чадаагүй байвал та тэдэнд таны бүтээлтэй яг адилхан харагдах бүтээгдэхүүн хийхийг болон таны бүтээлийг ямар нэг үнэ төлбөр төлөхгүйгээр авч ашиглахаа зогсоохыг урьдчилан сануулж болно. Та өөрийн

эрхээ хэрхэн хэрэгжүүлэх талаар илүү нарийвчлан мэдэхийг хүсвэл оюуны өмчийн хуульчаас зөвлөгөө авахыг санал болгож байна.

Зөвшөөрсөн: Б.Амартуяа,
Бэлэг дурсгалын хүүхэлдэй

Бүтээгдэхүүний загвараар юу бүртгэгдэх вэ?

Бүртгэгдэх боломжтой бүтээгдэхүүний загвар нь Монгол улсын Патентийн тухай хуульд заасны дагуу дараах үндсэн шалгуурыг хангасан байх ёстой:

- Бүтээгдэхүүний загвар нь **"шинэ"** байх ёстой. Бүтээгдэхүүний загвар шинэ байна гэдгийг, загварыг бүртгүүлэхээр мэдүүлсэн мэдүүлгийн анхдагч огнооноос өмнө адил төстэй загвар олон нийтэд тархаж мэдэгдээгүй байна хэмээн ойлгоно.
- Бүтээгдэхүүний загвар нь **"өвөрмөц шинж чанар"**-тай байна. Хэрэглэгчдэд зориулан шинээр гаргаж буй бүтээгдэхүүний загварын гадаад хэлбэр дүрс нь олон нийтэд тархаж мэдэгдсэн, өмнө үйлдвэрлэгдсэн

бүтээгдэхүүний гадаад хэлбэр дүрсээс ялгаатай байх тэр үед хангагдана. Тухайн загварыг загвар зохион бүтээгч нь бие даан зохион бүтээсэн буюу тухайн бүтээгдэхүүний загвар хувилсан ба хуулбарлан дууриалгасан шинжтэй загвар биш байна.

- Бүтээгдэхүүний загвар нь **"Үйлдвэрлэлийн аргаар хийх боломжтой"** загвар байх ёстой. Үйлдвэрлэлийн аргаар хийх боломжтой гэдэгт тухайн загварыг олон тоогоор үйлдвэрлэж, тэр нь зах зээл дээр хэрэглэгчдэд хүрч байх, хэрэглэгчдийн хэрэгцээ шаардлагад нийцсэн бүтээгдэхүүн байна хэмээн ойлгоно.

Хамгаалагдах боломжтой бүтээгдэхүүний загвар нь гутлын хэлбэр дүрс, эзэмний дизайн эсвэл гүцний хээ чимэглэл гэх мэт үйлдвэрлэлийн бүтээгдэхүүнд хамааралтай байна.

Бүтээгдэхүүний загварын эрхийн хамгаалалтаар юу хамгаалагдахгүй вэ?

Дараахь зүйлүүдийг бүтээгдэхүүний загвараар бүртгэхийг үндсэндээ хориглодог. Үүнд:

- Шинэлэг, өвөрмөц шинжтэй байх зэрэг шалгуур хангаагүй бүтээгдэхүүний загвар (дээр тайлбарласанчлан).

- Тухайн бүтээгдэхүүнийхээ **техникийн үүрэг зориулалттай** нягт холбоотой дизайн. Тэрхүү техникийн шинжтэй эсвэл үүрэг зориулалтын шинжтэй бүтээгдэхүүний загварын онцлог талууд, тус бүрийн нөхцөл байдлуудаас хамааран, бусад аж үйлдвэрийн өмчийн эрхүүдээр хамгаалагдаж болно. (патент, ашигтай загвар мөн худалдааны нууц г.м.)
- Бүтээгдэхүүний загвар нь **хамгаалагдсан албан ёсны бэлэг тэмдэг эсвэл эмблемүүдийг** агуулсан байвал (үүнд улсын туг далбаа г.м).
- Бүтээгдэхүүний загвар **олон нийтийн дэг журам мон ёс суртахуунд харшлав** байвал.

Монгол Улсын Патентийн тухай хууль тогтоомжид бүтээгдэхүүний загвараар юуг бүртгэхгүй вэ? гэсэн хязгаарлалтуудыг тогтоосон байдаг. Энэ талаар аж үйлдвэрийн өмчийн итгэмжлэгдсэн төлөөлөгч эсвэл Монгол Улсын Оюуны Өмчийн Газраас зөвлөгөө авахыг санал болгож байна.

Бүтээгдэхүүний загварыг хэрхэн бүртгүүлэх вэ?

Та өөрийн оронд бүтээгдэхүүний загвараа бүртгүүлэхийн тулд дараах үе шатыг дамжих хэрэгтэй:

- Монгол Улсын Оюуны Өмчийн Газраас гаргасан **мэдүүлгийн маягтын** дагуу өргөдөл мэдүүлэх ёстой (*Та бүтээгдэхүүний загвараа бүртгүүлж болох аж үйлдвэрийн өмчийн газруудын вебсайтуудын жагсаалтыг Хавсралт I-с харна уу*). Мэдүүлгийн маягтад, та юуны түрүүнд өөрийн нэр, харилцах тодорхой хаяг зэргийг асуулгын дагуу бөглөж мөн бүтээгдэхүүний загвар(уудын) зураг эсвэл фото зураг зэргийг хавсаргасан байхыг шаардана.

- Таны мэдүүлэгт бүтээгдэхүүний загвар(ууд)ын **тодорхойлолт буюу шинэлэгийн нотолгоо** бичигдсэн байхыг шаардана. Тодорхойлолт нь үндсэндээ мэдүүлж байгаа бүтээгдэхүүний загварт л хамаатай, харин түүний бүрдэл хэсэгт хамаарахгүй. Тодорхойлолт нь аль нэг өмнөх мэдэгдсэн ижил төстэй бүтээгдэхүүний загвараас ялгаатай болохыг нягт нарийн, хангалттай тогтоосон байх ёстой. Тодорхойлолтод бүтээгдэхүүний загварын бүхий л гоо сайхны өвөрмөц шинж чанаруудыг тусгасан байх ба түүнчлэн чухал ач холбогдолтой гэж үзсэн шинж чанаруудыг тайлбарласан байна.

Шинжээч нь загварыг сайн бодитой үнэлэх үүднээс эсвэл түүний нэхээс эсвэл материалыг мэдэрч таних үүднээс бүтээгдэхүүний загварын дээж загварыг авчруулахыг шаардаж болно.

- Мөн та **тогтоосон хураамжийг төлөх** шаардлагатай.

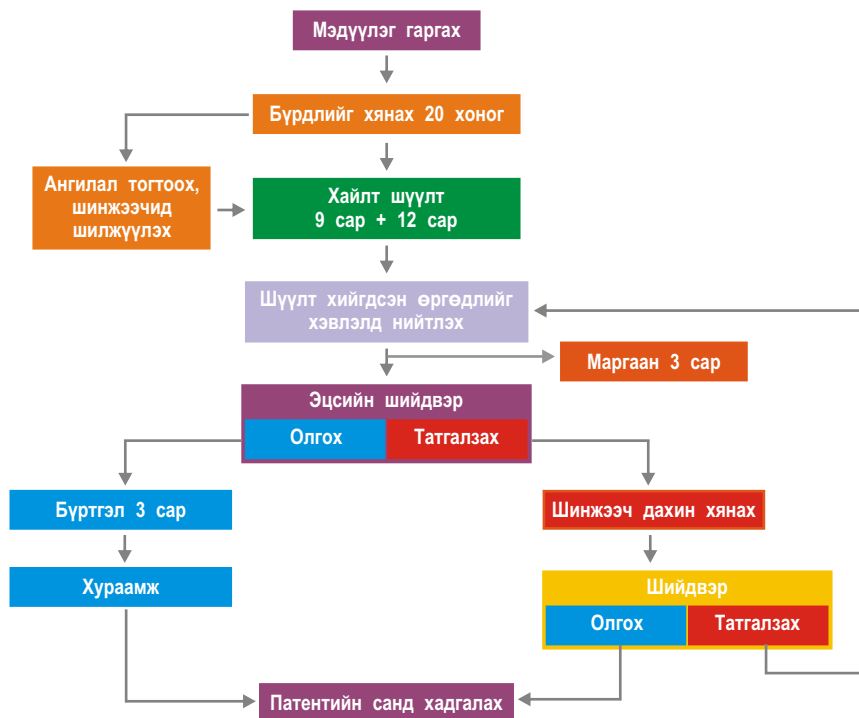
Та мэдүүлэг гаргах болон бүртгэлийн үйл явцад туслалцаа авах зорилгоор аж үйлдвэрийн өмчийн итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчийг ажиллуулахаар сонгон авч болно. Энэ тохиолдолд, **таныг төлөөлж буй итгэмжлэлийг гэрчилсэн баримт бичгийг** мөн мэдүүлэгт хавсаргана.

Монгол улсын Оюуны Өмчийн Газар нь тухайн бүтээгдэхүүний загварыг бүртгэхийн тулд шинэлэг болон өвөрмөц загвар болох эсэхийг шалгадаг.

Бүтээгдэхүүний загвар бүртгэгдсэн тохиолдолд, тэрээр бүтээгдэхүүний загварын бүртгэлд орж, бүтээгдэхүүний загварын албан ёсны хэвлэлд хэвлэгдэн, танд **бүтээгдэхүүний загварын патент олгогдоно**.

Бүтээгдэхүүний загвараа гадаадад хэрхэн хамгаалуулах талаар 3-р хэсэгт нарийвчлан заасан болно.

Бүтээгдэхүүний загварын хамгаалалтын үе шат

Бүтээгдэхүүний загварын эрх хамгаалахад хэдий хэр хугацаа зарцуулах вэ?

Монгол Улсын Патентийн тухай хуулийн дагуу бүтээгдэхүүний загварын эрхийн хамгаалалт хийх үйл явц нь бүтээгдэхүүний загварын шинжээч татгалзах тухай ямар нэгэн шийдвэр гаргасан эсэх эсвэл бүтээгдэхүүний загвараар бүртгэх явцад үндэслэл бүхий

эсэргүүцэл хэлэлцэгдэж байгаа эсэхээс хамааран 6-12 сар байдаг.

Бүртгүүлэхээс өмнө бүтээгдэхүүний загварыг нууцалж хадгалах нь ямар ач холбогдолтой вэ?

Та бүтээгдэхүүний загвараа бүртгэлийн тогтолцооны дагуу хамгаалуулахыг хүсэж байгаа бол, загвараа нууцалж хадгалах нь үнэхээр чухал болно. Үүний шалтгаан нь бүтээгдэхүүний загварын эрхийн хамгаалалтын гол шалгуур болох загвар нь шинэ байх ёстой гэсэн асуудал болно. Хэрэв та өөрийн зохион бүтээсэн

загвараа бусдад үзүүлэх бол, бичгэн гэрээгээр нууцад байлгана, бүтээгдэхүүний загвар нууц байна гэдгийг баталгаажуулах нь тустай болно.

Бүтээгдэхүүний загвар нь олон нийтэд аль хэдийнэ танил болсон бол, жишээ нь, тухайн загвар танай компаний сурталчилгааны сэтгүүл болон ном товхимолд тавигдчихсан бол тэрээр "шинэ" гэж удаан тооцогдохгүй болно.

Жишээ: "Монгол Богц" ХХК

Монголын "Монгол Богц" компани нь монгол ардын уламжлалт хэрэглээний зүйлс, арьс ширэн дашмагыг орчин үеийн шинэ техник технологи ашиглан үйлдвэрлэх санааг анх сэдэж, 1999 оноос ажиллаж эхэлжээ.

Юуны түрүүнд, дашмагны загвар дизайныг чухалчилж, нэлээд судалгаа шинжилгээ явуулж олон тооны шинэ загваруудыг зохион бүтээсэн байна. Хөдөөгийн ард түмний өдөр тутмын хэрэглээний бүтээгдэхүүн болох дашмаг богцыг үйлдвэрлэх явцдаа, энэхүү уламжлалт бүтээгдэхүүнийг хотын суурин хэрэглэгчдэд хүргэх санааг сэдсний үр дүнд бэлэг дурсгалын байдлаар, багасгасан загвараар үйлдвэрлэж болох санааг олжээ.

Монгол Богц ХХКомпани нь эдгээр шинэ бүтээгдэхүүнүүдээ хамгаалах тал дээр бүтээгдэхүүний загварын үндэсний мэдүүлэг 2002 онд гаргаж, бүтээгдэхүүний загварын патент авсан байна.

Өнөөдөр "Монгол Богц" ХХКомпаний арьс ширэн цүнх дашмаг, бэлэг дурсгалын зориулалттай бүтээгдэхүүнүүд эрэлт хэрэгцээ ихтэй, ялангуяа тус компаний гол бүтээгдэхүүн болох дашмаг нь гадны жуулчдын анхаарлыг ихээхэн татаж борлуулалт сайтай болжээ.

"Монгол богц" ХХК, Лонх

Бүтээгдэхүүний загварын эрхийн хамгаалалт хэр зэрэг удаан үргэлжлэх вэ?

Бүртгэгдсэн бүтээгдэхүүний загварын хамгаалалтын хугацаа орон оронд харилцан адилгүй байдаг ба Монголд Патентийн тухай хуульд зааснаар бүтээгдэхүүний загварын эрхийн хамгаалалтын хугацаа **10 жил** байдаг.

Бүтээгдэхүүний загварын эрхийн хамгаалалт ямар үнээр хийлгэх вэ?

Бодит үнэ хөлс орон оронд харилцан адилгүй байна. Гэвч, энэ нь хийгдэх үйл

ажиллагаанаас хамаарч үнийн төрлүүд өөр өөр байдаг гэдгийг сануулах нь зүйтэй.

1. Монгол Улсын Оюуны Өмчийн Газарт бүртгэлийн хураамж төлөгдсөн байна. Хураамж нь үндсэндээ ажил үйлчилгээний хөлс болоод улсын хураамж гэсэн хоёр төрлөөс бүрддэг. Ажил үйлчилгээний хөлсөд хайлт шүүлт хийлгэх, патентийн эрх шилжүүлэх төлбөр зэрэг багтах ба жишээ нь хайлт шүүлт хийлгэх хөлс 16000 төгрөг байдаг. Улсын хураамжийг патент эзэмшигч гурав гурван жилээр төлж болох бололцоотой ба энэ нь эхний гурван жилд 6960 төгрөг, дараагийн гурван жилд 9000 төгрөг, сүүлчийн гурван жилд 22000 төгрөг төлөгддөг байна. Хураамжийн талаар илүү тодорхой нарийвчлан мэдэхийг хүсвэл аж үйлдвэрийн өмчийн итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчид эсвэл Монгол Улсын Оюуны Өмчийн Газраас тодруулж болно.
2. Хэрэв та мэдүүлэг гаргахын тулд мэргэжилтний зөвлөгөөг даган сонголт хийж бүртгэлийн үйл ажиллагаанд таныг төлөөлж ажиллах **аж үйлдвэрийн өмчийн итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчийг хөлсөлсөн бол түүний үйлчилгээний үнэ төлбөр** бас багтаж болно.

3. Хэрэв бүтээгдэхүүний загвараа гадаадад хамгаалуулсан бол бүтээгдэхүүний загварын **орчуулгын** үнэ багтаж болно.

Бүтээгдэхүүний загварын эрхийн хамгаалалт ба бизнесийн хэтийн төлөвлөлт

Компанийхаа бүтээгдэхүүний загварыг хэзээ, хаана, хэрхэн хамгаалуулах вэ гэдэг шийдвэр гаргах явдал нь загварын удирдлагын бусад салбарт ч ач холбогдолтой байдаг байна. Иймээс үйлдвэрийн өргөн хүрээтэй бизнес төлөвлөлтөд бүтээгдэхүүний загварын эрхийн хамгаалалтын асуудлыг нэгтгэх нь маш чухал юм. Жишээлбэл, хамгаалалтын хэлбэр, үнэ хөлс, хамгаалалтын үр дүн болон бүтээгдэхүүний загвар эзэмшигчийн асуудал зэргийг шийдсэнээр маш ашигтай байж болох юм:

- Дотооддоо бүтээгдэхүүний загварыг хөгжүүлэхийг оролдох эсвэл гадаадын төлөөлөгчид захиалах;
- Шинэ бүтээгдэхүүний загварыг зар сурталчилгаа, зах зээл дээр эсвэл үзэсгэлэнгээр олон нийтэд дэлгэн үзүүлэх анхны хэрэглээний цаг хугацааг товлох;
- Гадаад зах зээлийг төлөвлөх;

- Хэзээ, хэрхэн лицензийн гэрээ хийх эсвэл эдийн засгийн хувьд эргүүлэн төлөх болзолтойгоор бусад компанид худалдааны ашиг орлого олох зорилгоор бүтээгдэхүүний загвараа шилжүүлэх;

Та өөрийн бүтээгдэхүүний загвараа гоо сайхны өвөрмөц шинжтэй болоод үүрэг зориулалтын өөрчлөн сайжруулалттай байлгахын тулд юу хийх хэрэгтэй вэ?

Аливаа бүтээгдэхүүний үүрэг зориулалтын оорчлон сайжруулалтыг хамгаалуулахад, гол нь **патент** эсвэл **ашигтай загварын хамгаалалтаар** мөн үүрэг зориулалт нь тухайн бүтээгдэхүүнтэйгээ илэрхий уялдаатай биш бол загвараа **худалдааны нууцаар хадгалуулахаар** мэдүүлж болно гэж зөвлөх байна. Гэхдээ, шинэ бүтээгдэхүүн нь бүтээлч гоо сайхны шинжтэй зориулалтын өөрчлөн сайжруулалт хийгдсэн байхыг харна. Таныг автомашины шинэ жолооны хүрд зохион бүтээсэн гэж тооцёё.

Жолооны хүрд нь цахилгаан эсвэл механик бүрдэл бүхий хэд хэдэн дэвшилттэй учир патентаар хамгаалагдах боломжтой, таны жолооны хүрд нь жинхэнэ эх загвар тул бүтээгдэхүүний загвараар бүртгэгдэх боломжтой байж болно. Та хоёулангаар нь мэдүүлж болох уу?. Хариулт нь "тийм" байна.

Зөвшөөрсөн: Зохион бүтээгч: Б.Амарбат, Тэрэг GS-A

Олон зохион бүтээгчид өөрсдийн өөр өөр шийдэл бүхий бүтээгдэхүүнүүдээ оюуны өмчийн өөр өөр эрхүүдээр хамгаалуулдаг. Энэ нь ихээхэн ач холбогдолтой хэдий ч патент/ашигтай загвар болон бүтээгдэхүүний загварын хоорондын үндсэн ялгааг санаж байх хэрэгтэй. Бүтээгдэхүүнд үүрэг зориулалтын өөрчлөн сайжруулалт агуулагдаж байгаа бол шинэ бүтээлийн патент/ашигтай загвараар, харин бүтээгдэхүүний гаднах харагдах байдал бүтээгдэхүүний загвараар хамгаалагдана.

Бүтээгдэхүүний загварын эрхийн хамгаалалт хийлгэхээр хэн мэдүүлэг гаргаж болох вэ?

Ерөнхийдөө, бүтээгдэхүүний загварыг зохион бүтээсэн хэн боловч эсвэл, гэрээний дагуу ажиллаж буй бол, түүний ажил олгогч нь дизайныг бүртгүүлэхээр мэдүүлэг гаргаж болно. Мэдүүлэг гаргагч нь хувь хүн (зохион бүтээгч) эсвэл хуулийн этгээд (компани гэх мэт) байж болно. Нөгөөтэйгүүр мэдүүлгийг шууд эсвэл итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчөөр дамжуулан гаргаж болно. Хэрэв та гадаадын мэдүүлэг гаргагч бол та тухайн орны аж үйлдвэрийн өмчийн байгууллагаар зохих ёсоор зөвшөөрөгдсөн итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчөөр төлөөлүүлэн хүсэлт гаргаж болно.

Жишээ: "Мо-Тү-Өв" компани

"Мон Тү Өв" компани нь 1990 онд анх байгуулагдан өнөөдрийг хүртэл амжилттай хөгжиж иржээ. Тус компани нь Монголын угсардаг тоглоом, сэтгэхүй хөгжүүлэх тоглоом болон бусад бэлэг дурсгалын зүйлс, гар урлалын бүтээгдэхүүнүүдийг үйлдвэрлэж мөн гадаадад гаргадаг компани юм. Мон Тү Өв компани нь өөрийн оюун ухааны музейг ажиллуулдаг байна, тэрхүү музейд олон мянган сонирхолтой, гайхаш төрүүлэм тоглоомуудыг дэлгэн үзүүлжээ.

Музейн сан хөмрөгт олон тооны дэлхийд алдартай, ховор мөн дээр үеийн

үзмэрүүд багтдаг. Жишээ нь; Алт, мөнгө, эрдэнийн чулуу болон мод ашиглаж түгжигддэг аргаар хийгдсэн 200 гаруй төрлийн Монголын угсардаг шатрын иж бүрдэл байна.

Түүнчлэн "Эйфелийн цамхаг", "Эрх чөлөөний хөшөө", "Египетийн цамхаг" гэх мэт алдартай бүтээлүүдийг угсардагаар хийсэн үзмэрүүдийг мөн 673 төрлийн түгжигддэг модон загварууд болон 5000 угсардаг бүтээлүүдийг дэлгэн үзүүлжээ. Хамгийн том болоод хамгийн жижиг шатрын иж бүрдэл ихээхэн анхаарал татдаг байна, хамгийн жижиг шатар нь 5-10мм, харин хамгийн том шатрын хүү нь 35-55см өндөртэй, шатрын хөлөг нь 7.6м байдаг байна.

Эдгээр тоглоомууд нь бүхий л насныханд тоглонгоо сурч боловсроход маш их ач холбогдолтой хэрэглэгдэхүүн болдог.

Үүрэг зориулалтын шинж чанар бүхий угсардаг, сэтгэхүй хөгжүүлэх тоглоомууд болон бүтээгдэхүүнүүд бүтээгдэхүүний загвараар хамгаалагдсан.

Зөвшөөрсөн: "Мо-Тү-Өв" ХХК, Иж бүрдэл шатар

Бүтээгдэхүүний загвараар олгогдсон эрхийг хэн эзэмших вэ?

Бүтээгдэхүүний загварын зохион бүтээгч, дизайнер г.м. нь ихэвчлэн тодорхой нөхцөлгүйгээр тухайн бүтээгдэхүүний загварын анхны эзэмшигч болдог. Жишээ нь, хэрэв **ажилтан** хөдөлмөрийн гэрээний хугацаанд бүтээгдэхүүний загварыг бий болгосон бол, энэ нь тухайн үйлдвэр дээр түүний ажлын цагаар мөн тухайн үйлдвэрт ажил үүргийн хуваарийн дагуу хийгдсэн бол, тухайн бүтээгдэхүүний загвар (болон хамаарах эрх) нь ажил олгогчид хамааралтай байна эсвэл бичгэн гэрээ хэлэлцээрээр шилжүүлэх хүсэлтийг гаргаж болно.

Хэрэв бүтээгдэхүүний загварыг **гэрээний үндсэн дээр ажилладаг гадны зохион бүтээгч** бий болгосон бол, тэрхүү бүтээгдэхүүний загварын эрх нь үндсэндээ тухайн загварыг захиалсан компанид л хамаарах болно. Ийм тохиодолд, загварыг захиалсан хувь хүн, эзэмшигчийн хэрэглээнд зориулж бүтээгдэхүүний загварыг үйлдвэрлэдэг. Эрх эзэмшигчийн асуудлаархи заалтыг зохион бүтээгчтэй жинхэнэ гэрээ хэлэлцээрт тодруулж өгснөөр сүүлд нь буруу ойлголцолд хүрэхээс сэргийлдэг байна. Мөн тухайн бүтээгдэхүүний зохион бүтээгч нь жинхэнэ эх бүтээгдэхүүний загварыг зурснаар зохиогчийн эрхийн хамгаалалт түүнд автоматаар хийгдэх ба энэ тухай заалт нь гэрээгээр шийдвэрлэгддэг гэдгийг оюун санаандаа сайн тогтоох хэрэгтэй юм.

Олон загварыг нэг мэдүүлгээр бүртгүүлэхээр мэдүүлэг гаргаж болох уу?

Монголд олон загварыг (50 хүртэлх загварыг) бүртгүүлэхээр нэг мэдүүлгээр мэдүүлж болдог, харин тэдгээр нь бүгдээрээ нэг төрлийн бүтээгдэхүүнд буюу нэг ангилал -д хамааралтай байна (доор дурьдсан ангилал тайлбарыг харна уу). Энэ нь, хэрэв та сандал, ширээ болон хувцасны шүүгээний иж бүрдэл зохион бүтээгээд, түүнийгээ бүгдийг нь хамгаалуулах сонирхолтой байгаа бол, тэдгээр бүтээгдэхүүнүүд бүгдээрээ нэг ижил ангилалд хамаарч байгаа тул, тэдгээр загваруудыг хамтад нь нэг мэдүүлгээр мэдүүлэхийг, мөн зөвхөн нэг мэдүүлгийн хураамж төлөхийг зөвшөөрнө гэсэн утгатай. Хэрэв та дагалдах чийдэнд мөн эрхийн хамгаалалт хийлгэхээр шийдсэн бол тэдгээрт тусдаа мэдүүлэг гаргах шаардлагатай болно. Чийдэнгүүд нь, үндсэндээ, бүтээгдэхүүний нэг ижил ангилалд хамаараагүй байна. Хураамжыг нэмэлт загвар тус бүрт төлөх шаардлагатай боловч, энэ нь загвар тус бүрт нь мэдүүлэг гаргах үнээс харьцангуй доогуур байдаг.

- Нэг нь хавчдаг нөгөө нь цоолсон чихэнд зүүдэг зориулалтаараа ялгаатай хоёр өөр эзэмэг нь **хувилбар** болно. Хувилбар гэдэгт ижил төрөлд хамаарах, өөр хоорондоо мөн чанарын ялгаагүй загваруудыг авч үздэг.

- "Иж бүрдэл" гэдгийг, үндсэндээ нэг ижил ерөнхий шинж чанартай, тэдгээр нь гол төлөв хамтдаа зарагддаг, эсвэл хамтад нь хэрэглэх зориулалттай болон загварын зарим нийтлэг шийдэлтэй хэд хэдэн хэрэгсэл байна гэж тодорхойлно. Жишээнд, хутганы төрөл зүйл (сэрээ, халбага, хутга), болон гэр ахуйн хэрэгсэл (үс хатаагч сэнс болон түүний хошуу ба сойз) багтана.

Нэг мэдүүлэгт хичнээн олон хувилбар багтах боломжтойг та харлаа; ийнхүү аж үйлдвэрийн өмчийн хуульч эсвэл Оюуны Өмчийн Газартай холбоо тогтоосноор та зардлаа хэмнэх боломжийн хамгаалалтыг хайж олоход тавигдах шаардлагууд болон бусад боломжуудыг нарийвчлан мэдэж авч чадна.

Олон Улсын Ангиллын Тогтолцоо

Бүтээгдэхүүний загварын хайлт хийхэд хялбар болгох үүднээс ерөнхийд нь анги, дэд ангид хуваан ангилсан байдаг. Мэдүүлгийн маягтад буй асуулгад та загвараа ямар зориулалтаар хэрэглэхийг төлөвлөж байгаагаа хэлэхийн тулд бүтээгдэхүүний хамаарах ангиллыг мэдэж байх шаардлагатай юм.

Манай орон хайлт шүүлт хийх болон хэвлэлд ашиглах зорилгоор Бүтээгдэхүүний Загварын Олон Улсын Ангиллын Локарногийн хэлэлцээрийг хэрэглэдэг.

Монгол Улс Бүтээгдэхүүний Загварын

Олон Улсын Ангиллын Локарногийн Хэлэлцээрт 2000 онд нэгдэн орсон. (хавсралт II-т буй Ангиллын жагсаалтыг харна уу).

Мөн: www.wipo.int/classification/en/locarno/about/ -с харна уу

Та бүтээгдэхүүний загвараа лицензийн гэрээгээр ашиглуулж болох уу?

Бүтээгдэхүүний загварын зохион бүтээгч (лицензи олгогч) өөр этгээдэд (лицензи авагч) харилцан тохиролцсоны үндсэн дээр бүтээгдэхүүний загвараа ашиглуулах зөвшөөрлийг олгосноор бүтээгдэхүүний загварын лицензийн гэрээ байгуулагдана. Энэ тохиолдолд, хоёр тал хугацаа, гэрээний зорилго, цар хүрээг тодорхойлсны үндсэн дээр лицензийн гэрээ хийнэ.

Лицензийн гэрээ нь лицензи авагч бүтээгдэхүүний загварыг ашиглах, лицензи олгогдох хугацаа болон лицензи ашиглах бүтээгдэхүүний хэлбэр зэрэг хязгаарлалтуудыг агуулсан байдаг. Гадаад орнуудад лицензийн гэрээгээр бүтээгдэхүүний загварыг хэрэглүүлэхийн тулд та өмнө нь тухайн орондоо бүтээгдэхүүний загварын эрхийн хамгаалалт хийлгэсэн эсвэл мэдүүлэг гаргасан байх хэрэгтэй байдаг.

Та бусдад лицензийн гэрээгээр бүтээгдэхүүний загвараа хэрэглүүлэхийг зөвшөөрснөөр таны бизнест ашиг орлогын нэмэлт эх үүсвэрүүд бий болох боломжтой болно. Мөн энэ нь бүртгэгдсэн бүтээгдэхүүний загвараар

дамжуулан компаний онцгой эрхийг ашиглах энгийн агуулгатай юм.

Бүтээгдэхүүний загварыг лицензээр ашиглуулах гэрээ нь ихэвчлэн бүтээгдэхүүний (жишээ нь зөвхөн гаднах харагдах байдал биш) бүхий л талыг багтаасан өргөн цар хүрээтэй ойлголт юм.

3. Дизайнаа гадаадад хамгаалуулах нь:

Бүтээгдэхүүний загварыг гадаадад яагаад хамгаалуулдаг вэ?

Хэрэв танай компани өөрийн загвар бүхий бүтээгдэхүүнээ гадаадад экспортлох, эсвэл үйлдвэрлүүлэхээр лицензлэх хүсэлтэй, гадаад орнууд дах бусад компаниудад тухайн бүтээгдэхүүнийг худалдаалах эсвэл экспортлох төлөвлөгөө байгаа бол, тэдгээр орнуудад энэхүү бүтээгдэхүүний загвараа хамгаалуулснаар дотоодын зах зээл дээр ашиглагддаг шигээ нэгэн адил гадаадад хийгдсэн бүтээгдэхүүний загварын хамгаалалтаараа ашиг орлого олох боломжоор хангагдана.

Та бүтээгдэхүүний загвараа гадаадад хэрхэн хамгаалуулах вэ?

Бүтээгдэхүүний загварын эрхийн хамгаалалт нь нутаг дэвсгэрийн шинжтэй юм. Энэ нь юу гэсэн утгатай вэ гэвэл бүтээгдэхүүний загварын эрхийн хамгаалалт нь таны бүтээгдэхүүний загвараа бүртгүүлсэн тухайн орноор хязгаарлагддаг. Эндээс, хэрэв та

гадаадын зах зээл дээр хамгаалагдсан бүтээгдэхүүний загвартай байхыг хүсэж байгаа бол тэдгээр сонгосон орнууддаа хамгаалалт хийлгэж болох эсэх талаар баттай мэдэж авсан байх шаардлагатай.

Бүтээгдэхүүний загвараа хамгаалуулахаар эхний оронд мэдүүлэг гаргасан огнооноос хойш дараагийн бусад орнуудад мэдүүлэг гаргах хүртэл танд ихэвчлэн 6 сарын хугацаа байгааг мэдэж байх нь маш чухал ач холбогдолтой. Энэ хугацаа өнгөрөхөд таны бүтээгдэхүүний загвар шинэлэг байх чадвараа удаан хадгалж чадахгүйгээс гадаадад орнуудад бүтээгдэхүүний загвараа хамгаалуулахаар мэдүүлэх боломжгүй болно.

Танд бүтээгдэхүүний загвараа гадаадад хамгаалуулах үндсэн хоёр арга зам бий.

- 1. Үндэсний:** компаниуд эрхийн хамгаалалт хийлгэхийг хүссэн орон бүртээ тухайн орны үндэсний аж үйлдвэрийн өмчийн байгууллагад тус тусад нь мэдүүлэг гарган эрхийн хамгаалалт олж авч болно. Хамгаалалтын үйл ажиллагаа нь зарим талаар хүндрэлтэй бөгөөд тухайн улсын хэл рүү орчуулах болон улсын хураамж зэргээс шалтгаалан өндөр үнэтэй болдог.
- 2. Олон улсын:** Монгол Улс 1997 онд Бүтээгдэхүүний Загварын Олон Улсын Хадгалалтын тухай Гаагийн Хэлэлцээрт нэгдэн орсон.

Хэд хэдэн оронд өөрийн бүтээгдэхүүний загвараа бүртгүүлэхийг хүссэн компаниуд ДОӨБайгууллагын гаргасан хэлэлцээр болох

Бүтээгдэхүүний Загварын Олон Улсын Хадгалалтын Тухай Гаагийн Хэлэлцээрээр

олгогдсон үйл ажилагааг ашиглаж олон улсын хамгаалалт хийлгэж болно. Монголын мэдүүлэг гаргагч нь ДОӨБайгууллагад олон улсын хадгалалт хийлгэх нэг мэдүүлэг гаргаж болно. Энэ тохиолдолд тухайн бүтээгдэхүүний загвар нь мэдүүлэг гаргагчийн сонгосон дээрх хэлэлцээрийн гишүүн аль ч оронд (одоогоор 38 орон гишүүн) хамгаалагдана. Энэхүү хэлэлцээр нь мэдүүлэг гаргагч олон оронд бүтээгдэхүүний загвараа зэрэг бүртгүүлэх хялбар мөн хямд арга замыг хангадаг юм. Хавсралт III-с Гаагийн Хэлэлцээрийн гишүүн орнуудын нэрийн жагсаалтыг харна уу. Гаагийн хэлэлцээрийн тухай, Мэдүүлгийн маягт бүхий бүрэн мэдээллийг ДОӨБайгууллагын вэбсайтын <http://www.wipo.int/hague/> хаягаар олж авч болно.

Гаагийн хэлэлцээрийн дагуу хийгдэх бүтээгдэхүүний загварын хамгаалалтын **үнэ** нь хамгаалалтаа хичнээн оронд хийлгэхийг хүсч байгаа болоод хэдэн бүтээгдэхүүний загвар бүртгүүлэх гэж байгаагаас хамаарч өөр өөр байна. Жишээ нь, Гаагийн системийг ашиглан 11 оронд 5 бүтээгдэхүүний загвар

хамгаалуулахад 900 орчим Швейцарь Франк байдаг байна.

Бүтээгдэхүүний загварын олон улсын эрхийн хамгаалалт

2001 онд, бүтээгдэхүүний загварын олон улсын хадгалалтын Гаагийн Системийг ашигладаг 10 томоохон хэрэглэгчийг тэдний мэдүүлсэн мэдүүлгийн тоогоор байр эзлүүлэхэд Swatch Group, Interior, Sony Overseas, Hermes, Daimler Chrysler, Nokia, Villeroy, Moulinex, Philips Electronics болон Salomon компаниуд байсан. Тэр жилдээ, Swatch Group нь Гаагийн Системийг ашиглан бүтээгдэхүүний загвараа бүртгүүлэх 103 мэдүүлэг хадгалуулж энэхүү системийн хамгийн том хэрэглэгч болсон байна. Swatch-ийн цагнуудын ялгарах шинж бүхий гадаад төрх нь өөрийн бүтээгдэхүүнээр дамжуулан хэрэглэгчийн сонголтод нөлөөлөх маш чухал онцлог шинж болжээ. Эндээс харахад, Swatch Group шиг компаниуд тэргүүлэх бүтээгдэхүүний загварыг сайжруулан хөгжүүлэхэд ихээхэн хэмжээний мөнгөн хөрөнгө оруулалт болон судалгаа шинжилгээний ажил зарцуулсан бөгөөд олон оронд тэдгээр бүтээгдэхүүний загвараа бүртгүүлснээр тэд загвар дизайнаа хөгжүүлэх онцгой эрхийг олж авна гэдэгт итгэлтэй байдаг байна.

Зөвшөөрсөн: Swatch A.G, Бугуйн цаг

4. Бүтээгдэхүүний загвараа алдахаас сэргийлэх нь

Таны бүтээгдэхүүний загварыг дууриалгаж, хуулбарлаж мон зовшооролгүй хэрэглэж байгаа үед та оорийн эрхээ алдахаас хэрхэн сэргийлэх вэ?

Аль нэг аж үйлдвэрийн өмчийн эрхийг алдахаас сэргийлэх нь хэцүү ярвигтай асуудал юм. Үүнд оюуны өмчийн чадварлаг хуульчийг олж мэргэжлийн түвшинд хамтран ажиллах явдал хамгийн зөвлүүштэй зүйл билээ. Бүтээгдэхүүний загварыг эзэмшигчээс нь хулгайлсан зөрчил мөн хуулбарласан, дууриалгасныг тогтоох үүрэг болон үйл ажиллагаа өндөр ач холбогдолтой гэдгийг санаж байх хэрэгтэй. Өөрөөр хэлбэл, **та өөрөө зах зээл дээр өөрийн бүтээгдэхүүний загварын хэрэглээг шалган хянах, аль нэг хуулбарлагч болон дууриалгагч этгээдийг илрүүлэх түүнчлэн тэдний эсрэг хэрхэн, хэзээ хэрэг үүсгэхийг шийдвэрлэх үүрэгтэй.**

Оюуны өмчийн хуульч нь таны бүтээгдэхүүнийг хуулбарлагч, хууль бусаар ашиглагч болон хуулбарлагчийг мөрдөн шүүх ба маргааныг хэрхэн таслах талаар зөвлөлгөө өгөх зэрэг өөрийн оронд тогтсон боломжуудын тухай танд мэдээлэл өгөх эрх бүхий хүн байдаг.

Хэдийд ч **зөрчил** гардгийг та мэдэж байх хэрэгтэй. жишээ нь хэн нэгэн анхаарал санамсаргүйгээр худалдаалсан эсвэл загварыг бүтээгдэхүүндээ авч ашигласан нь таны онцгой эрхийг зөрчиж байгаа бол, тэр этгээдэд түүний бүтээгдэхүүний загвар болон таны онцгой эрхийн хооронд үүсэж болох зөрчилдөөнийг мэдээлж "шударга бус ажиллагааг зогсоох мэдэгдэл"-г илгээх анхны алхмыг та хийж болно. Тэр захианы төсөл нь хуульчаар баталгаажуулагдсан байна. Хэрэв зөрчил янзандаа үргэлжилсээр байвал шаардлагатай гэж үзвэл зөрчил гаргагчийн эсрэг хуулийн дагуу хэрэг үүсгэж болно.

Зөрчил мөн гэдэгт та итгэлтэй байгаа бол түүнчлэн зөрчилтэй үйлдэл явагдаж байгаа байрлалыг мэдэж буй тохиолдолд эрэн сурвалжлах ба баривчлах зөвшөөрлийг үндэслэн (ихэвчлэн эрх бүхий шүүх эсвэл цагдаагийн газраас авдаг) хууль бус үйлдэл хийгч компанид/хувь хүнд өмнө мэдэгдэл өгөхгүйгээр шалгалт зохион байгуулах

гэнэтийн үйл ажиллагааг авч явуулах боломжтой.

Зорчилтэй бараа бүтээгдэхүүнийг гадаадаас оруулж ирэхээс урьдчилан сэргийлэхийн тулд, олон улсын хил хязгаар дээрх арга хэмжээнүүдэд бүтээгдэхүүний загварын эзэмшигч өөрийн орны гаалийн зөвшөөрлөөр олон оронд гаргах боломж юм.

Хуулиар, хэрэв зөрчил мөн хэмээн тогтоогдсон бол, мэргэжлийн хуульчаас зөвлөлгөөг авах нь зүйтэй хэмээн зөвлөө.

5. Бүтээгдэхүүний загварыг хамгаалах бусад эрх зүйн баримт бичгүүд

Бүтээгдэхүүний загварын хувьд зохиогчийн эрхийн хамгаалалт ба бүтээгдэхүүний загварын эрхийн хамгаалалтын хоорондын ялгаа юу вэ?

Монголд, зохиогчийн эрхийн хууль тогтоомжоор тодорхой загваруудын хувьд зохиогчийн эрхийн хамгаалалт хийхийг хүлээн зөвшөөрдөг, жишээлбэл, хивсний загварт.

Нэг бүтээгдэхүүний загварын хувьд зохиогчийн эрхийн хамгаалалт ба

Зөвшөөрсөн: "Улаанбаатар Хивс" ХХК, Хивс

бүтээгдэхүүний загварын эрхийн хамгаалалт нэгэн зэрэг давхцан оршиж болно.

Та бүтээгдэхүүний загварт аль хамгаалалт нь илүү сайн болох талаар ямар нэг шийдвэр гаргахаас өмнө таны анхны алхам бол энэ хоёр хамгаалалтын хэлбэрийн хоорондын ялгааг ойлгож мэдэх явдал хамгийн чухал юм. Зарим үндсэн ялгаануудыг доор товчилбол:

Бүртгэл

- Патентын тухай хуулийн дагуу бүтээгдэхүүний загварт үндсэндээ хэвлэгдэхээс өмнө эсвэл олон нийтийн хэрэглээнд гарахаас өмнө дор хаяж хамгаалалт хүссэн тухайн орондоо мэдүүлэг гаргагчийн хүсэлтээр **бүртгэгдсэн** байхыг шаарддаг. Патентын тухай хуулиар олгогдсон **бүтээгдэхүүний загварын патент** нь зөрчил маргааны үед ашигтай нь батлагдана. Та өөрийн онцгой эрхээ алдахаас урьдчилан сэргийлэхэд мэдэгдэхүйц бодит үндэс болж өгнө.

- Урлаг уран сайхны шинж агуулсан гэж үзэж буй бүтээлийн зохиогчийн эрх нь дагаж мөрдөх дүрэм журамгүйгээр оршин тогтноно. **Эрхийн хамгаалалтад бүртгэл чухал биш байдаг** ч, та Монголд бүтээгдэхүүний загвараа хадгалуулж патент авсан байлаа ч, зохиогчийн эрхийн хадгалалт мөн хийлгэж болно.

Хугацаа

- Бүтээгдэхүүний загварын эрхийн хамгаалалт нь үндсэндээ **10 жилийн** хугацааны туршид үргэлжилдэг. Бүтээгдэхүүний загварын бүртгэлийн үйл ажиллагаанд тодорхой цаг хугацаа шаардагддаг бөгөөд урсгал чиглэл нь түргэн өөрчлөгддөг бүтээгдэхүүний хувьд (жишээ нь: хувцас загварын бүтээгдэхүүнүүд) энэ нь тиймч таатай хугацаа биш гэдгийг ойлгож байх нь зүйтэй.
- Зохиогчийн эрх нь ихэнх орнуудад зохиогчийн **насан туршид мөн нас барснаас хойш 50 эсвэл 70 жил** үргэлжилнэ.

Хамгаалалтын хүрээ

- Бүтээгдэхүүний загварын бүртгэлээр олгогдсон эрх нь тухайн загварыг санаатай эсвэл санамсаргүйгээр хуулбарласан зөрчил болохыг тогтоох боломжтой **онцгой эрх** байдаг.

- Зохиогчийн эрхийн хуулийн дагуу зохиогч өөрийн хамгаалагдсан эрхийг хэрэгжүүлэхийн тулд тухайн **бүтээл нь шууд ба шууд бус байдлаар хуулбарлагдсан** гэдгийг нотлох шаардлагатай болдог.

Бүтээгдэхүүний хэлбэрүүд

Манай оронд, **зохиогчийн эрхээр бүх бүтээгдэхүүний загварыг хамгаалдаггүй**, гэвч эхний ээлжинд урлагийн бүтээл гэж ойлгогдохуйц тэдгээр бүтээгдэхүүнүүд багтаж болно. Ялгаа нь ил тодорхой ялгарах шинжгүй зарим загварууд зохиогчийн эрхийн хуулиар хамгаалагдах боломжгүй байдаг, үүнд үйлдвэрлэлийн аргаар хийгдсэн бүтээгдэхүүнүүдийн хэлбэр багтана. Харин бусад зүйлс, үүнд нэхмэлийн даавуун эдлэлийн загварууд, эдгээр хоёр хамгаалалтын хэлбэрт хамаарах боломжтой байдаг байна.

Зардал

Та өөрийн бүтээгдэхүүний загвараа бүртгүүлэхдээ зохих хураамжийг төлөх хэрэгтэй болно. Мөн мэдүүлэг бүрдүүлэхдээ оюуны өмчийн итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчийн үйлчилгээг авах нь танд ашигтай мөн шаардлагатай байдаг бөгөөд үүнд нэмэлт зардал гарах болно.

Ихэнх улсуудын хууль тогтоомжоор зохиогчийн эрхийг хамгаалахад тухайн

бүтээлийг заавал бүртгүүлэх шаардлага тавидаггүй учраас зохиогчийн эрхийг хамгаалахтай холбогдсон шууд зардал гардаггүй. Гэсэн хэдий ч бүтээлийг сайн дурын үндсэн дээр бүртгүүлэх боломжтой улсуудад (а) бүртгүүлэхтэй холбогдох зардал, түүнчлэн (б) маргаан гарсан тохиолдолд тухайн бүтээлийг өмчлөгч гэдгээ нотлох баримт бүрдүүлэхэд гарах зардал багтаж болно.

Дүгнэвэл, бүртгэгдсэн бүтээгдэхүүний загвараар олгогдсон эрхийн хамгаалалт нь хүчтэй хамгаалалт байдаг. Энэ нь санаатай бус зөрчилд өртөх болон бүтээгдэхүүний загварын патент нь зөрчил үүсэх тохиолдолд ач холбогдол бүхий баталгаа болж өгдөг байна, энэ нь ихээхэн үр дүнтэй хамгаалалт (санхүүгийн болон зохион байгуулалтын) болдог, яагаад гэвэл бүртгэлийг шаарддаг, мөн түүнчлэн тодорхой хугацааны хязгаарлалттай байна.

Ялангуяа бүтээгдэхүүний загвар бүртгэгдээгүй тохиолдолд, тухайн загварыг боловсруулах үйл ажиллагааны туршид сайтар баримтжуулж байх нь зүйтэй. Ноорог эскиз бүрээ огноожуулж, баталгаажуулан архивлаж хадгалах явдал нь зөрчил илэрсэн тохиодолд тус болж чадна.

Жишээ нь: Английн даавууны дизайнеруудын дунд хийсэн судалгаагаар, судалгаанд оролцогсдын 80% нь

өөрсдийн жинхэнэ загварын баримт бичгийг баримтжуулдаг бөгөөд түүнийгээ зохиогчийн эрхийг нотлоход ач холбогдолтой хэмээн ойлгодог хэмээжээ.

Бүтээгдэхүүний загвар нь барааны тэмдгийн хуулиар хэдийд хамгаалагдаж болох вэ?

Барааны тэмдэг гэдэг бол (ерөнхийдөө үгэн тэмдэг, дүрсэн эсвэл тэр хоёрын хослол байна) тухайн компанийн бүтээгдэхүүнийг бусад компанийн ижил төрлийн бүтээгдэхүүнээс ялгахад хэрэглэдэг ялгарах шинжтэй тэмдэг юм. Тухайн бүтээгдэхүүний хэлбэр, загвар болон сав баглаа боодлын нөхцөл байдалд тохируулан бүтээгдэхүүнийг өвөрмөц ялгарах шинжтэй гэж үзвэл гурван хэмжээст барааны тэмдгээр баталгаажуулж болдог.

Зөвшөөрсөн: "Нэн Шинэ" ХХК,
Сав баглаа боодол

Үүгээр та өөрийн бүтээгдэхүүний загвараа гурван хэмжээст барааны тэмдэг маягаар хамгаалуулах шийдвэр гаргахдаа оюуны өмчийн итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчтэй ярилцах хэрэгтэй гэж зөвлөмөөр байна.

Барааны тэмдгийн эрхийн хамгаалалт нь хугацааг хязгааргүйгээр сунгаж болдог давуу талтай бол, бүтээгдэхүүний загварын эрхийн хамгаалалт нь ихэвчлэн хязгаарлагдмал хугацааны дотор л (үндсэндээ 10 жил) хамгаалагдах боломжтой юм. Мөн барааны тэмдгийн бүртгэлийн үнийг бүтээгдэхүүний загварын бүртгэлийн үнэтэй харьцуулахад ялгаатай байдаг. Монголд, эдгээр хоёр төрлийн хамгаалалт нь зэрэгцэн оршиж болдог.

Шударга бус орсолдооний хуулиар таны бүтээгдэхүүний загвар хамгаалагдах уу?

Манай оронд бүтээгдэхүүний загварыг мөн шударга бус өрсөлдөөний хуулиар хамгаалдаг. Бүтээгдэхүүний загвар нь шударга бус өрсөлдөөнийг хориглох хуулийн дагуу, гуравдагч эдгээдийн нэр хүндийг ашиглах, төөрөгдөлд оруулах, хуулбарлахын эсрэг зэрэг заалтуудаар хамгаалагдаж болно. Гэвч, шударга бус өрсөлдөөний хуулийн дагуух эрхийн хамгаалалт нь үндсэндээ мэдэгдэхүйц доогуур түвшинд байдаг ба зөрчлийг олж тогтооход маш хүнд байдаг байна.

Цаашид мэдээлэл олж авахад хэрэглэгдэх вебсайтууд:

Монгол Улсын Оюуны Өмчийн Газар: www.ipom.mn

Бизнесийн хэтийн төлөвлөлтийн талаарх оюуны өмчийн бусад хэвлэлүүд: www.wipo.int/sme/

Бүтээгдэхүүний загварын талаар ерөнхийд нь: www.wipo.int/about-ip/en/

Бүтээгдэхүүний загварын бүртгэлтэй холбогдсон практикийн асуудлуудын талаар Хавсралт I-т буй үндэсний болоод бүсийн оюуны өмчийн газруудын вебсайтын хаягын жагсаалтаас харна уу, эсвэл : www.wipo.int/news/en/links/ipo_web.htm.

Бүтээгдэхүүний загварын Олон Усын Хадгалалтын Талаарх Гаагийн Хэлэлцээрийн талаар: www.wipo.int/hague/en/

Бүтээгдэхүүний загварын Олон Улсын ангилал тогтоох Локарногийн Хэлэлцээрийн талаар: www.wipo.int/classifications
(Локарногийн Хэлэлцээрийн дагуу)

Арбитрийн болоод зуучлалын талаар: <http://arbitrator.wipo.int/>

Үндэсний болон Бүсийн Аж Үйлдвэрийн Өмчийн Байгууллагуудын Вэбсайтын хаягууд

ARIPO	http://www.aripo.wipo.net	Япон	http://www.jpo.go.jp
(Африкийн Бүсийн Аж Үйлдвэрийн Өмчийн Байгууллага)		Йордан	http://www.mit.gov.jo
Алжир	http://www.inapi.org	Казакстан	http://www.kazpatent.kz
Андора	http://www.omp.a.ad	Кени	http://www.kipo.ke.wipo.net
Аргентин	http://www.inpi.gov.ar	Киргизстан	http://www.krygyzpatent.kg
Армени	http://www.armpatent.org	Бүгд Найрамдах Лаос Улс	http://www.stea.la.wipo.net
Австри	http://www.patent.bmwa.gv.at	Литиниа	http://www.vpb.lt
Австрали	http://www.ipaustralia.gov.au	Люксембург	http://www.etat.lu/ec
Барбадос	http://www.caipo.org.bb/	Макао	http://www.economia.gov.mo
Бельги	http://www.european-patent-office.org/patlib/country/belgium	Малайз	http://www.kpdnhq.gov.my
Белиз	http://www.belipo.bz	Мексик	http://www.impi.gob.mx
Бенелюкс	http://www.bbtm-bbdrm.org	Монако	http://www.european-patent-office.org/patlib/country/monaco
(Бенелюксийн Дизайны Газар-БДО)		Монгол	http://www.ipom.mn
Боливи	http://www.senapi.gov.bo	Мороко	http://www.ompic.org.ma
Босния Герцоговина	http://www.bih.net.ba/zsmip	Голланд	http://www.bie.minez.nl
Бразил	http://www.inpi.gov.br	Непал	http://www.ip.np.wipo.net
Болгар	http://www.bpo.bg	Шинэ Зеланд	http://www.iponz.govt.nz
Канад	http://www.cipo.gc.ca	Норвег	http://www.patenstyre.no
Хятад	http://www.sipo.gov.cn	ОАП	http://www.oapi.wipo.net (Африкийн
Хятад SAR)	http://www.info.gov.hk/ipd (Гонг-конг-	Оюуны Өмчийн Байгууллага)	
Хятад	http://www.economia.gov.mo (Макао)	Панам	http://www.mici.gob.pa/comintf.html
Чили	http://www.proind.gov.cl	Перу	http://www.indecopi.gob.pe
Колумби	http://www.sic.gov.co	Филиппин	http://www.ipophil.gov.ph
Конго	http://www.anpi.cg.wipo.net	Польш	http://www.uprp.pl
Коста Рика	http://www.registracional.go.cr	Португал	http://www.inpi.pt
Хорват	http://www.dziv.hr	Солонгос	http://www.kipo.go.kr
Куба	http://www.ocpi.cu	Македони	http://www.ippo.gov.mk
Чех	http://www.upv.cz	Молдав	http://www.agepi.md
Дани	http://www.dkpto.dk	Румин	http://www.osim.ro
Доминикан Улс	http://www.seic.gov.do/onapi	Оросын Холбооны Улс	http://www.rupto.ru
Египет	http://www.egypt.gov.eg	Серби Монтенегро	http://www.yupat.sv.gov.yu
Эстони	http://www.epa.ee	Сингапур	http://www.ipo.gov.sg
Европын холбоо	http://www.oami.eu.int/	Словак	http://www.indprop.gov.sk
(Дотоодын зах зээлд зохицуулах байгууллага ОНМ)		Словени	http://www.sipo.mtz.si
Финлянд	http://www.prh.fi	Испани	http://www.oepm.es
Франц	http://www.infi.fr	Швед	http://www.prv.se
Гүрж	http://www.sakpatenti.org.ge/	Швецарь	http://www.ige.ch
Герман	http://www.dpma.de	Тажикистан	http://www.tipat.org
Грек	http://www.gge.gr	Тайланд	http://www.iptailand.org
Унгар	http://www.hpo.hu	Турк	http://www.turkpatent.gov.tr
Исланд	http://www.els.stjr.is	Украин	http://www.ukrpatent.org
Энэтхэг	http://www.patentoffice.nic.in	Англи	http://www.patent.gov.uk
Индонез	http://www.dgip.go.id	Америкийн Нэгдсэн Улс	http://www.uspto.gov
Ирланд	http://www.patentsoffice.ie	Уругвай	http://www.dnpi.gub.uy
Израил	http://www.justice.gov.il/rasham+haptentim	Узбекистан	http://www.patent.uz
Итали	http://www.european-patent-office.org/it	Венесуэл	http://www.sari.gov.ve

ХАВСРАЛТ II

Локарний хэлэлцээрийн дагуух Бүтээгдэхүүний Загварын Олон Улсын Ангилал

АНГИЛЛЫН ЖАГСААЛТ

1. Хүнсний бүтээгдэхүүн
2. Хувцас болон жижиг барааны хэрэгсэл
3. Аялал жуулчлалын зориулалттай бүтээгдэхүүн, хайрцаг, жижиг шүхэр болон хувийн хэрэглээний эд зүйлс, тусгайлан ангилаагүй ижил зүйлс
4. Сойзон эдлэл
5. Ширхэгийн нэхмэл бүтээгдэхүүн, байгалийн гаралтай болон хиймэл бүрэх материал
6. Тавилга
7. Гэр ахуйн эдлэл хэрэглэл, тусгайлан ангилаагүй ижил зүйлс
8. Хөдөлмөрийн багаж хэрэгсэл болон техник хангамж
9. Бүтээгдэхүүнийг зөөж тээвэрлэх болон худалдаалахад зориулсан сав баглаа боодол
10. Цаг, бугуйн цаг болон бусад хэмжих багаж хэрэгсэл, тоолуурын болон дохиоллын багаж хэрэгсэл
11. Гоёл чимэглэлийн зүйлс
12. Тээврийн болон зөөврийн хэрэгсэл
13. Цахилгааныг үйлдвэрлэх, хуваарилах, мөн хувиргах зориулалттай тоног төхөөрөмж
14. Пяныны бичлэг, харилцаа холбоо болон мэдээлэл буцаах тоног төхөөрөмж
15. Машин, тусгайлан ангилаагүй ижил зүйлс
16. Фото зураг, кинозураг болон дуран авиан аппарат
17. Хөгжмийн зэмсэг
18. Хэвлэгч болон албан тасалгааны тоног төхөөрөмж
19. Бичиг хэргийн болон албан тасалгааны зориулалттай тоног төхөөрөмж, жүжигчний болон сургалтын хэрэгсэл
20. Худалдаа наймааны болон зарлал сурталчилгааны тоног төхөөрөмж, томьёолсон тэмдэг
21. Тоглоом наагдай, майхан асар болон спортын бараа бүтээгдэхүүн
22. Буу зэвсэг, галт зэвсгийн хэрэгсэл, ан агнах, загасчлах болоод хортон шавьж устгах хэрэгсэл
23. Шингэн хуваарилах тоног төхөөрөмж, эрүүл ахуйн, халаалтын, агааржуулалтын болоод агаар үлээх тоног төхөөрөмж, хатуу түлш
24. Эмнэлгийн болон лабораторийн тоног төхөөрөмж
25. Барилгын бүрдэл хэсэг болон байгууламжийн элемент
26. Гэрэлтүүлгийн аппарат
27. Тамхи болон тамхичны хэрэглээний эд зүйлс
28. Эмийн болон гоо сайхны бүтээгдэхүүн, бие засах газрын хэрэгсэл болон аппарат
29. Осол болон хохирлоос сэргийлэх зорилготой гал эсэргүүцэх төхөөрөмж болон тоноглол
30. Амьтныг тэжээх асрахад зориулсан хэрэгсэл
31. Хоол хүнс болон ундаа бэлтгэх зориулалттай машин болон хэрэгсэл, тусгайлан ангилаагүй ижил зүйлс
32. Бусад зүйлс

ХАВСРАЛТ III

БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ЗАГВАРЫН ОЛОН УЛСЫН ХАДГАЛАЛТЫН ТАЛААРХИ ГААГИЙН ХЭЛЭЛЦЭЭРИЙН ГИШҮҮН ОРНУУД (2004 оны 4 сарын байдлаар)

Бельги
Белиз
Бенин
Болгар
Кот Ивори
Хорват
Ардчилсан Солонгос Ард Улс
Египет
Эстони
Франц
Габон
Гүрж
Герман
Грек
Холли Сий
Унгар
Исланд
Индонез
Итали
Киргизстан

Лихтейнштейн
Люксембург
Монако
Монгол
Морокко
Намиби
Голланд
Молдав
Румин
Сенегал
Серби болон Монтенегро
Словени
Испани
Суринам
Швейцарь
Македоний Югославийн Вант Улс
Туниси
Украин

Гишүүн орнууд: 38

Энэхүү гарын авлагыг Дэлхийн Оюуны Өмчийн Байгууллагийн төслийн хүрээнд О.Оюунгэрэл үндэсний нөхцөлд тохируулан хөрвүүлж Монгол Улсын Оюуны Өмчийн Газраас эрхлэн гаргав.

Хаяг: Монгол Улсын Оюуны Өмчийн Газар
Улаанбаатар-46, Бага тойруу-49
Утас: 329671
Факс: 327638
И-мэйл: ipom@magicnet.mn
Вэбсайт: www.ipom.mn

Санамж: Энэхүү гарын авлагад агуулагдаж буй мэдээллийг мэргэжлийн эрх зүйн зөвлөлтөө гэж ойлгож болохгүй юм. Энэ гарын авлагын зорилго нь үндсэн мэдээлэл өгөхөөр хязгаарлагдана.

Монгол Улсын Зохиогчийн эрхийн хуулийн дагуу зохиогчийн эрх эзэмшигчээс бичгээр авсан зөвшөөрөлгүйгээр энэхүү хэвлэлийн аль нэг хэсгийг ямар нэгэн хэлбэрээр эсвэл аль нэг зорилгоор, цахим болон механик аргаар хуулбарлахыг хориглоно.